

İşgal Ordularının Kıskaçında
BELGRAD ORMANI
Talan-Tahrip-Mücadele
(1919-1923)

Erhan KILIÇ
Dr. Ahmet NİZAMOĞLU

© Copyright 2024

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN 978-625-399-618-5	Sayfa ve Kapak Tasarımı Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı İşgal Ordularının Kıskaçında Belgrad Ormanı Talan-Tahrip-Mücadele (1919-1923)	Yayıncı Sertifika No 47518
Yazarlar Erhan KILIÇ ORCID iD: 0000-0002-3268-5038 Ahmet NİZAMOĞLU ORCID iD: 0000-0002-2792-3230	Baskı ve Cilt Vadi Matbaacılık Bisac Code HIS000000 DOI 10.37609/akya.3011
Yayın Koordinatörü Yasin DİLMEN	

Kütüphane Kimlik Kartı
Kılıç, Erhan. Nizamoğlu, Ahmet
İşgal Ordularının Kıskaçında Belgrad Ormanı
Talan-Tahrip-Mücadele (1919-1923) / Erhan Kılıç, Ahmet Nizamoğlu.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2024.
236 s. : resim, tablo. ; 160x235 mm.
Kaynakça Ekler ve İndeks var.
ISBN 9786253996185
1. Tarih.

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Osmanlı İmparatorluğunun başkenti İstanbul mutluluklar şehri anlamına gelen Der-saadet olarak anılıyordu. Tartışmasız İstanbul, konumu ve sahip olduğu doğal zenginlikler ile dünyanın en ihtişamlı ve en mutlu şehirleri arasındaydı. Kuzeyinde bulunan Belgrad Ormanı İstanbul'a yüzyıllarca su sağlayarak hayat bahşediyordu. İçerisindeki 7 adet su bendinin suları kemerlerle şehre ulaşıyordu. Su havzalarının zarar görmemesi için ormanlardan bir dal dahi kesilmesi yasaklanmıştı. Belgrad Ormanı, şehrin eğlence ve mesire yeri idi. İstanbul şehri bu haliyle mutluydu.

Bu mutluluğunda elbette bir sonu vardı. İbn-i Haldun'a göre, devletler de aynı insanlar gibi doğar, gelişir ve ölürlür. Birinci Dünya Savaşı ile Osmanlı Devleti yenilgiye uğramıştı. Ardından Mondros Mütarekesi ile adım adım işgal edilmişti.

Bu işgal ile birlikte Belgrad Ormanı'nı da kısaca alınmıştır. Kadimden beri ağaç kesilmesi yasak olduğu halde İngilizlerin öncülüğünde tahrip edilmiştir. 1919-1923 yılları arasında yaşanan bu hadiseler çevresel tarih veya ormancılık tarihi açısından yeteri kadar incelenmediğinden tahribatın gerçek yüzü de ortaya çıkarılmamıştır. Ormanın korunması için büyük fedakarlıklar gösteren insanların mücadelesi ise hiç ele alınmamıştır.

Bu çalışmanın amacı işgal döneminde Belgrad Ormanı'nda yapılan talan, tahribat ve mücadelenin disiplinler arası ortak bir çalışmayla irdelemektir.

Bu çalışma Cumhuriyetimizin 100. Yılına ithaf edilmiştir.

Erhan KILIÇ
Dr. Ahmet NİZAMOĞLU
İstanbul, 2023

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
-------------	---

İŞGAL ORDULARININ KAÇAKÇILIKTAKİ ROLÜ

İstanbul'un İşgali	23
Kaçakçılıkta Himaye edilen Rumlar.....	32
İngilizlerin Hedefindeki Orman Mektebi.....	104
Şark Demiryolları İçin Hazırlanan Traversler.....	114
Rumların Belgrad Köyüne Dönme Hayalleri	118
Belgrad Ormanı Civarındaki Asayiş Olayları.....	121
Belgrad Ormanı'ndan Silahlara'ya.....	127

VURGUNCULAR İŞBAŞINDA

Domuzdereliler ve Tazminat Talebi.....	135
Esas Mağdur İstanbul Halkı idi.....	137
Tüccar Mustafa Kemal Efendi'nin Hırsı.....	141
Maçka Taburları İle Başlayan Disiplinsizlik.....	146
Mehmet Cemal Bey'in Talihsizliği	152
Müftizade Ali Haydar Efendi Durmuyor!.....	157

TAZMİNAT TALEBİ VE LOZAN GÖRÜŞMELERİ

Genel Tazminat Talebi	169
Lozan'a Taşan Orman Meselesi.....	176
İşgal Sonrası Belgrad Ormanı	188

SONUÇ.....	197
------------	-----

EKLER	199
-------------	-----

KAYNAKLAR	217
-----------------	-----

KISALTMALAR

<i>age.</i>	: Adı geçen eser
<i>agm.</i>	: Adı geçen makale
<i>agt.</i>	: Adı geçen tez
BCA	: Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi
BOA	: Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi
<i>çev.</i>	: Çeviren
<i>TDV</i>	: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
<i>ed.</i>	: Editör
<i>haz.</i>	: Hazırlayan
<i>Nr.</i>	: Numara
<i>s.</i>	: Sayfa
<i>S.</i>	: Sayı
<i>t.y.</i>	: Tarih Yok
TİTE	: Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü – Ankara Üniversitesi
TTK	: Türk Tarih Kurumu
<i>vb.</i>	: Ve benzerleri
<i>Y.</i>	: Yıl

KAYNAKLAR

Arşivler

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA)

Bab-ı Âli Evrak Odası (BEO), 2890/216695, 3134/235019, 3565/274850, 3601/270029, 3626/271902, 3913/293454, 4586/343933, 4598/344810, 4609/345668, 4615/346086, 4616/346141, 4639/347887, 4652/348891, 4672/350370, 4673/350455, 4680/350999, 4686/351376, 4694/352027, 4698/352308, 470/352733, 4708/353037, 4708/353037, 4710/353243, 4712/353336, 4723/354175.

Bab-ı Asafî, Defterleri, (A. {DVNSMHH.d.}) 139/1324.

Cevdet, Belediye (C. BLD.), 111/5533.

Dahiliye, Asayiş Kalemî (DH. EUM. AYŞ.), 3/82, 8/68, 8/118, 15/20, 15/38, 15/40, 15/56, 16/104, 16/18, 16/20, 16/23, 16/97, 17/1, 18/48, 18/84, 21/80, 26/15, 27/70, 28/2, 29/54, 29/70, 35/15, 37/14, 37/40, 40/62, 42/25, 44/87, 48/49, 51/31, 55/3, 55/76, 58/29, 58/58, 59/132, 60/29, 63/13.

Dahiliye, Beşinci Şube (DH. EUM. 5.Şb.), 78/39.

Dahiliye, Hukuk Müşavirliği (DH. HMŞ.), 2/13, 6/11.

Dahiliye, İrade (DH. İD.), 35/21.

Dahiliye, İrade-i Umumiyye (DH. İ. UM.), 13/4, 16/1, 19/1, 20/14, 20/2, 55/19, 7/1.

Dahiliye, İrade-i Umumiyye Ekleri (DH. İ. UM. EK.), 52/1, 122/33, 122/57, 123/17, 123/88, 123/90, 61/22, 65/23, 58/13.

Dahiliye, Kalem-i Mahsus (DH. KMS.), 54/58, 60/26, 60/37, 60/58.

Dahiliye, Mektubi Kalemî (DH. MKT.), 1332/54, 1598/100, 1665/36, 1778/83, 1811/107, 1909/120, 1911/18, 2034/125, 2663/64, 2749/91.

Dahiliye, Umur-ı Mahalliyye ve Vilayat Müdürlüğü (DH. UMVM.), 99/94, 109/59, 159/96, 97/30.

Hariciye Nezareti, İstanbul murahhaslığı (HR. İM.), 170/52, 19/200, 19/221, 207/44, 21/149, 233/11, 233/15, 48/288, M. 78/78.

Hariciye Nezareti, Mektubi Kalemî (HR. MKT.), 111/57.

Hariciye Nezareti, Siyasi (HR. SYS.), 2576/5.

Hariciye Nezareti, Tercüme Odası (HR. TO.), 609/33, 610/98.

Hazine-i Hassa, İradeler (HH.İ.) 230/73, (196/6).

İbnülemin, Maliye (İE. ML.), 129/12248.

İrade, Dahiliye (İ. DH.), 475/31900, 842/67695.

İrade, Dosya Usulü (İ. DUİT.), 62/86.

İrade, Hususi (İ. HUS.), 16/43, 29/65, 15/166.

İrade, Meclis-i Mahsus (İ. MMS.), 45/1860.

İrade, Meclis-i Vala (İ. MVL.), 376/16518.

İrade, Şura-yı Devlet (İ. ŞD.), 39/2038.

Maliye Nezareti, Emlak-i Emiriyye Müdüriyeti (ML. EEM.) 1024/6, 1357/11.

Meclis-i Vala (MVL.), 557/47, 851/4.

Meclis-i Vükela Mazbataları (MV.), 210/104, 212/139, 217/79, 221/119, 221/21, 221/43, 222/112, 222/140, 222/142, 222/64, 223/87, 223/163, 224/137, 252/109, 38/53, 5/19, 79/45.

Plan-Proje-Kroki, Plan-Projeler (PLK. P.), 356, 715, 2592,

Sadaret, Mühimme Kalemî Evrakı (A.}MKT. MHM.), 423/98, 726/1, 726/33.

Şura-yı Devlet (ŞD.), 1179/14, 1268/34, 2779/30, 3160/28, 3174/52, 3183/34, 320/33, 54/43, 692/18.

Ticaret, Nafia, Ziraat, Orman, Maadin Nezaretleri (T.), 1709/104, 1713/119, 1714/134, 1715/114, 1716/107, 1717/113, 1718/120, 1719/83, 1720/127, T. 1721/117, 1722/77, 1723/40.

Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi Evrakı (TS. MA.e.), 484/2, 715/63.

Yıldız, Askeri Maruzat (Y. PRK. ASK.), 95/12, 63/34.

Yıldız, Hususi Maruzat (Y. A. HUS.), 302/36, 310/1.

Yıldız, Mütenevvi Maruzat (Y. MTV.), 218/151.

Yıldız, Resmi Maruzat (Y. A. RES.), 110/7.

Yıldız, Şehremaneti Maruzatı (Y. PRK. ŞH.), 1/36.

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (BCA)

Başbakanlık, Kararlar Daire Başkanlığı (1920-1928), 10-28-19, 11-49-6, 11-56-3, 24-25-1, 24-25-11, 7-24-5, 7-32-12.

Başbakanlık, Kararlar Daire Başkanlığı (1928-), 124-84-10, 9-26-19.

Başbakanlık, Muamelat Genel Müdürlüğü, 183-261-9, 183-262-5.

Toprak İskân Genel Müdürlüğü (Muhacirin Fonu), Heyeti Teftişiyeye, 5-2-1.

Toprak İskân Genel Müdürlüğü (Muhacirin Fonu), İskân, 14-51-7, 14-52-7, 15-56-11, 15-58-6, 16-62-10, 20-99-40.

Toprak İskân Genel Müdürlüğü (Muhacirin Fonu), Sevkiyat, 75-22-4.

Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Arşivi (TİTE)

627-6-1.

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Orman Fakültesi Arşivi

Atatürk Kitaplığı Arşivi

Sürelî Yayınlar

Gazeteler

Akşam

Alemdar

Beilage zur Allgemeinen Zeitung

Cumhuriyet

Dersaadet

Hadisat

Hakimiyeti Milliye

İkdâm

Ormancı Postası

Sabah

Tanin

Tasvir-i Efkâr

Tevhid-i Efkâr

The Times

Vakit

Ziraat

Dergiler

Orman Mektebi Âlisi Mecmuası

Orman ve Av

Şehbal

Telif-Tetkik Eserler

- Akagündüz, Ümüt-Nizamoğlu, Ahmet, “Osmanlı Devleti’nde Ormancılık Eğitiminin Değişen Boyutları ve Orman Ameliyat Mektepleri”, *Atatürk Yolu Dergisi*, S. 69, 2021, ss. 1-24.
- Akıncı, Turan., “Mütareke Döneminde Rum ve Ermeni Azınlıklar”, ed. Nur Bilge Criss, *100. Yılında İstanbul’un İşgal Günleri*, Kültür A.Ş., İstanbul, 2020.
- Akyıldız, Ali., “Meclis-i Meb’ûsan”, *TDV*, C. 28, Ankara, 2003, ss. 245-247.
- Alan, Hayrunnisa., “Sâhipkıran”, *TDV*, C. EK-2., Ankara, 2019, ss. 443-444.
- Altınay, Ahmet Refik., *On Altıncı Asırda İstanbul Hayatı (1553-1591)*, Devlet Basımevi, İstanbul, 1935.
- Armaoğlu, Fahir., “İngiliz Belgelerinde İstanbul’un İşgali (16 Mart 1920)”, *Belleten*, C. 62, S. 234, 1998, ss. 467-494.
- Arslan, Ali., “Türkiye’de Rum Basını”, *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, S. 3, 2003, s. 49-113.
- Atatürk, Mustafa Kemal., *Nutuk 1919-1927*, Haz. Zeynep Korkmaz, *Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları*, Ankara, 2019.
- Ayverdi, Sâmihâ., *Boğaziçi’nde Tarih*, Notlar ve Açıklamalar Abdullah Uçman, Kubbealtı Yayınları, 2020, İstanbul.
- Balci, İbrahim., *Millî Mücadelede Boğaziçi*, Diğer Yayınları, İstanbul, 2004.
- Başaran, Sinan., “İpsiz Recep (1855-1928)”, *Atatürk Ansiklopedisi*, ss. 1-4.
- Baytok, Taner., *İngiliz Kaynaklarından Türk Kurtuluş Savaşı*, Başnur Matbaası, Ankara, 1970.
- Bebek, İlhami., *Millî Mücadelede Akbaş Cephaneliği Baskını*, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1994.
- Bernhard, Robert., “Belgrad Ormanı”, *Ziraat Vekaleti Mütehasıs Raporları, Orman Kısmı*, Ziraat Vekaleti Yayınları, İstanbul, 1927, ss. 270-285.
- Bozkurt, Abdurrahman., “İstanbul’da İşgal Yönetimi”, ed. Nur Bilge Criss, *100. Yılında İstanbul’un İşgal Günleri*, Kültür A.Ş., İstanbul, 2020, s. 105-153.
- _____, *İstanbul’da İşgal Yönetimi*, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2009.
- _____, Abdurrahman., Hariciye Vekâleti İstanbul Murahhaslığı, *Atatürk Ansiklopedisi*, ss. 1-5.
- Clot, Andre., *Suleiman the Magnificent*, Saqi, 2005.
- Criss, Bilge., *İşgal Altında İstanbul 1918-1923*, çev. Ahmet Kaçmaz, İletişim Yayınları, İstanbul, 2018.
- Demir, Zeynep., *İstanbul’da Bir İngiliz Gazetesi: The Orient News (1919-1922)*, Marmara Üniversitesi, Türkiye Tarihi Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2016.
- Devellioğlu, Ferit., *Osmanlı-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi, Ankara, 2015.
- Dölen, Emre., “Haliç’ten Karadeniz Kıyısına Bir Demiryolu, Karadeniz Sahra Hattı”, *100 Yıl Sonra Kayıp Demiryolunun İzinde*, ed. Mert Sandalci, Kağıthane Belediyesi Yayınları, İstanbul, 2015, ss. 56-79.
- Ebuzziya Tevfik, *Yeni Osmanlılar Tarihi*, Hürriyet Yayınları, İstanbul, 1973.
- Ediz, İsmail., *Diplomasi ve Savaş: İngiliz Belgelerinde Batı Anadolu’da Yunan İşgali 1919-1922*, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2015.
- Efiloğlu, Ahmet., *Göç ve Tehcir 1912-1918*, Bayrak Yayınları, İstanbul, 2011.
- Ergin, Osman Nuri., “Vesait-i İtfaiyyeden İstanbul Suları”, *İstanbul Su Külliyyatı*, C. 8, İBB Yayınları, İstanbul, ss. 125-141.
- Fontmagne, Durand De., *Kırım Harbi Sonrasında İstanbul*, çev. Gülçiçek Soytürk, Tercüman 1001 Temel Eser, İstanbul, 1977.
- Godfrey, Goodwin., *Yeniçeriler*, Doğan Kitap, İstanbul, 2008.

- Halaçoğlu, Yusuf., *Sürgünden Soykırma Ermeni İddiaları*, Babiali Kültür Yayıncılığı, İstanbul, 2008.
- Hammer, Joseph von., *Büyük Osmanlı Tarihi*, C. 5, çev. Mehmed Ata, Üçdal Neşriyat, 1983.
- Hasırcı, Hazırcıade Osman., *Büyük Osmanlı Tarihi*, C. 1, Merve Basın Yayın Dağıtım, İstanbul, 2003.
- Hornby, Amelia Bithynia., *Kırım Savaşı Sırasında İstanbul*, çev. Kerem Işık, Kitap Yayınevi, İstanbul, 2007.
- İnalçık, Halil., *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi 1300-1600*, Eren Yayıncılık, İstanbul, 2004.
- _____, *Edirne'nin Fethi*, TTK Yayınları, Ankara, 1964.
- İnan, Arı., *Enver Paşa'nın Özel Mektupları*, İmge Kitabevi, İstanbul, 2004.
- Kahraman, Seyit Ali., *Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2006.
- Karabekir, Kazım., *Günlükler*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2009.
- Karakaya, Ali., *İşgal Altında İstanbul*, İnkılâp Yayınevi, İstanbul, 2016.
- Keskin, Özkan., *Orman ve Maâdin Nezâreti'nin Kuruluşu ve Faaliyetleri*, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2005.
- Kılıç, Erhan., "Tanzimat'ın başarısız girişimi: ilk Orman Müdürlüğünün kuruluşu ve kapatılma süreci", *Bursa Teknik Üniversitesi Ağaç ve Orman Dergisi*, 2 (2), 2021, ss. 52-61.
- _____, "Uzman Raporların Belgrad Ormanı", *Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Dergisi*, C.18, S. 2, 2022, ss. 133-152.
- _____, *Osmanlı Ormancılığının Zor Yılları (1914-1919)*, OGEMVAK, İstanbul, 2020.
- Kılıç, Erhan-Ok, Kenan., "Kazım Karabekir Paşa: Kurtuluş Savaşı'nı ormanlar sayesinde kazandı", *Ormancılık Araştırma Dergisi*, C. 5, S. 2, 2018, ss. 123-134.
- _____, "Memâlik-İ Mahrûsede Olan Ormanların Tanzim ve Tesviyesine Dair Lâyiha-İ Mütercedemir İsimli 1840 Tarihli Belgenin Türkiye Ormancılığındaki Rolü", *Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları*, S. 22, 2016 Güz, ss. 5-34.
- Kırca, Simay-Kahraman, Seyit Ali-Atasoy, Nurhan-Çolak, Alper Hüseyin., "Belgrad Ormanı Tarihçesi", *Belgrad Ormanı Bir Doğa ve Kültür Mirası*, ed. Alper Çolak, İstanbul Kalkınma Ajansı, 2013, ss. 20-264.
- Koçu, Reşat Ekrem., "Bakırköy", *İstanbul Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 4, ss. 1894.
- _____, "Belgradcık Köyü", *İstanbul Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 5, ss. 2476.
- Köse, İsmail., "Birinci Dünya Savaşı Öncesi Türk Boğazları Askeri Jeo-Politiği: Çarlık Rusyası'nın Boğazları İşgal Planları", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, XXXVII / 1, 2022, ss. 277-304.
- Kuban, Doğan., *İstanbul Bir Kent Tarihi-Bizantion Konstantinopolis İstanbul*, çev. Zeynep Rona, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 1996.
- Kutluk, Halil., "Dağvryan Efendi, Uyan ve Başını Kaldır" *Orman ve Av Dergisi*, C. 37, S. 7, 1965, ss. 17-22.
- _____, "Ders Nazırı Dr. Bauer ve Orman Mektebi Alisi İçin 54 Yıl Önce Vermiş Olduğu Rapor", *Orman Genel Müdürlüğü Teknik Haberler Bülteni*, S. 35, 1970, ss. 191-203.
- _____, *Türkiye Ormancılığı ile İlgili Tarihi Vesikalar 893-1330 (1487-1923)*, C. 1, Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, İstanbul, 1948.
- Kutluk, Halil-Yund, Kerim., *Hoca Ali Rıza: Orman Umum Müdürlerinden Hayatı ve Eserleri 1843-1925*, Verim Yayınları, Ankara, 1949.
- Mantran, Robert., *İstanbul Tarihi*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2001.
- Mazlum, Deniz., "Dokunaklı Bir Savaş Anıtı: Belgrad Ormanı'ndaki 'Şüheda Makberesi'", *Mimarist*, Y: 17, S. 56, 2016, ss. 86-90.
- Montagu, Lady., *Türkiye Mektupları 1717-1718*, çev. Aysel Kurutoğlu, Tercüman 1001 Temel Eser, İstanbul, 1973.
- Mutlu, Cengiz., "Refet Paşa'nın TBMM Hükümeti Adına Yönetimi Devralmak İçin İstanbul'a Gelişi ve Faaliyetleri", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Bahar 2021, S. 103, ss. 1-34.

- Ok, Kenan - Koç, Mehtap., Doğal değerlerin yönetimi ve sosyal pazarlama anlayışı: Atatürk Arboretumu örneği. *Turkish Journal of Forestry*, 20(4), 2019, ss. 373-380.
- Ostrogorsky, Georg., *Bizans Devleti Tarihi*, TTK Yayınları, Ankara, 2006.
- Özdemir, Mustafa., "I. Dünya Savaşı Sırasında Osmanlı Devleti Tarafından Gerçekleştirilen Rum Tehciri", *ÇTTAD*, VI/14, 2007, ss. 27-40.
- Özek, Süreyya., "Orman Mektebi Alisine ve Bazı Hususlara Dair Hatıralarım", *Türk Ormancılığı Yüzüncü Tedris Yılına Girerken (1857-1957)*, Türkiye Ormanlıklar Cemiyeti, Ankara, 1957, ss. 342-345.
- Öznel, Muharrem., "Tanzimat Dönemi ve Sonrasında İstanbul'un Temel İhtiyaçlarından Odun ve Kömür'ün (Mahrukat) Üretim Sürecinde ve Arz Piyasasında Yaşanan Problemler", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C.6, S.24, 2013, ss. 282-305.
- Öztürk, Said., *İstanbul'un Tarihi Su Yolları*, İSKİ Yayınları, İstanbul, 2006.
- Saby, Paul Joseph., "Belgrad Ormanları Tetkikati", *Ziraat Vekaleti Mütehassıs Raporları, Orman Kısmı*, Ziraat Vekaleti Yayınları, İstanbul, 1927, s. 342-361.
- Sarıbaş, Metin., *Ormanlık Terimleri Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2016.
- Saylan, Gürkan Fırat., "İstanbul'un Resmen İşgali (16 Mart 1920)", *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, C. I, S. 41, Ocak 2014, ss. 17-40.
- Selçuk, Mustafa., *Türk Hariciyesinin Dünyaya Açılan Kapısı Dersaadet Murahhaslığı (1922-1928)*, Aktüel Yayınları, İstanbul, 2013.
- Selvi, Haluk., *Milli Mücadele'de İlk İşgaller İlk Direnişler*, Yeditepe Yayınları, İstanbul, 2011.
- Sezen, Tahir., *Osmanlı Yer Adları*, (Haz), Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Ankara, 2017.
- Soku, Ziya Şakir., *İşgal Altında*, Haz. Ferudun Ata, Palet Yayınları, İstanbul, 2010.
- Süleyman Azmi., "Belgrad Ormanı Layihası", *Orman Mektebi Âlisi Mecmuası*, 1917, C. 1-6.
- _____, "Mahrukat Meselesi", *Orman Mektebi Âlisi Mecmuası*, 1917, C. 4-11.
- Şahin, Salih., *İstanbul Su yolları ve Su yapılarının Tarihçesi*, İSKİ Yayınları, İstanbul, 2015.
- Şemsettin Sami, *Kamus-ı Türkiye*, Dersaadet, 1317.
- Şimşir, Bilal N., *Lozan Günlüğü*, Bilgi Yayınevi, İstanbul, 2012.
- _____, *Lozan Telgrafları*, C. II, TTK Yayınları, Ankara, 1994.
- Tabakoğlu, Ahmet., "Osman İstanbul'unun Su Tarihi", *Antik Çağ'dan XXI. Yüzyıla Büyük İstanbul Tarihi*, C. 6, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları, İstanbul, 2015.
- Tansel, Selahattin., *Mondros'tan Mudanya'ya Kadar*, C. I, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1977.
- Tarih-i Râşid ve Zeyli, Râşid Mehmed Efendi ve Çelebizâde İsmail Âsım Efendi (1134- 1141/1722- 1729)*, C. III, Haz. Abdülkadir Özcan, Yunus Uğur, Baki Çakır, Ahmet Zeki İzgöer, Klasik Yayınları, İstanbul, 2013.
- Taş, Necati Fahri., "Nurettin Paşa (Sakallı) (1873-1932)", *Atatürk Ansiklopedisi*.
- Toprak, Zafer., *Türkiye'de Ekonomi ve Toplum (1908-1950)-Milli İktisat-Milli Burjuvazi*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 1995.
- Türkmen, Zekeriya., "İstanbul'un İşgali ve İşgal Dönemindeki Uygulamalar (13 Kasım 1918-16 Mart 1920)", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. XVIII, S. 53, Temmuz 2002, ss. 319-372.
- Uzun, Ahmet., *İstabl-ı Âmire (1500-1900)*, TTK Yayınları, Ankara, 2020.
- Vural, Fikret., *Belgrad Ormanı'nda Meşenin Silvikültürce Tabii Olacağı Muamele, Ekolojik Esaslar ve Teknik Teklifler*, Yüksek Ziraat Enstitüsü, 1940.
- Wheler, George., *A journey into Greece*, London, 1682.
- Yaltırık, Faik., "Canlı ve kurutulmuş bitki müzeleri (arboretum, botanik bahçesi, herbariumlar)", *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Seri B, C. XIX, S. 1, 1969, s.217-224.
- Yaltırık, Faik., "Belgrad Ormanı", *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, C. 2, Kültür Bakanlığı-Tarih Vakfı, İstanbul, 1995, ss. 148-150.
- Yund, Kerim., "A. Remzi Özarslan'la Konuştuk", *Ormancı Postası*, Y: 1, S. 21, 1944, ss. 2.
- _____, *Türkiye Orman Umum Müdürleri Albümü*, Hüsnütabiat Matbaası, İstanbul, 1959.
- _____, "Chantemesse- Ali Rıza-Belgrad Ormanı", *Orman ve Av Dergisi*, S. 8, 1963, ss. 21.